

aan de kust

Zeekool bereikt de Wadden-eilanden

In het biodiversiteitonderzoek spelen eilanden altijd een belangrijke rol: hoe raken eilanden bevolkt? Zeekool (*Crambe maritima*), een nieuwkomer op Texel, arriveert hier spontaan op eigen gelegenheid.

Tekst en beeld Gerhard C. Cadée

De vruchten van zeekool spoelen tegenwoordig bij honderden aan op Texel, niet alleen als losse vruchten maar zelfs als hele takken met vruchten die dan over het strand gedreven door de wind voortrollen als 'tumbleweeds'. De takken worden tegen het gaas op de dijk geblazen, en daar groeit inderdaad het volgende jaar een plant. Een gevaarlijke plaats, want eerst wordt hij als 'distel' bespoten, en later wordt hij zelfs weggegraven met het aangewaaid zand rond het gaas. Lang niet alle aangespoelde vruchten leveren planten op, maar toch

staan in het voorjaar langs het strandje bij Ceres tientallen kiemplantjes aan de voet van de waddendijk en op de rand waar het asfalt in basaltstenen overgaat. Ondanks de voeten van badgasten slagen enkele van deze fraaie planten er in om te overleven. Zij bloeien hier weelderig, en dragen zo weer bij aan de verdere spontane verspreiding van deze plant.

WEELDERIGE POPULATIE

Zeekool is een meerjarige langs de zeekust groeiende plant. Hij behoort tot de kruisbloemigen en is met zijn grote grijze 'kool'bladeren gemakkelijk herkenbaar. Hij heeft drie gescheiden verspreidingsgebieden in Europa: rond de Zwarte Zee, de Oostzee en langs de Atlantische kusten van Zuid Engeland en Frankrijk en sinds midden vorige eeuw ook in Nederland.

Vóór 1935 kwam zeekool waarschijnlijk niet in Nederland voor. In dat jaar werd hij voor het eerst gevonden op Schouwen maar verdween weer. Pas in 1959 vestigde hij zich opnieuw en nu blijvend op Walcheren. Vandaar trok hij verder naar het noorden. In den Helder op de Marsdiep dijk bij fort Harssens bloeit al jaren een weelderige populatie, die vanaf de veerboot naar Texel uitstekend te bewonderen is. De rijkste populatie in Nederland bevindt zich op dit moment langs de Afsluitdijk.

DRIJVENDE VRUCHTEN

De Zeekool verspreidt zich door middel van drijvende vruchten. Langs onze kust staat een reststroom van zuid naar noord en de overheersende windrichting is westelijk. Het ligt het meest voor

de hand dat vruchten van planten langs de Kanaal kust Zeeland bereikten en zich van daaruit verder verspreiden. De ronde vruchten (houwtjes) zijn 5 - 8 mm in diameter, zij hebben een kurkachtige wand en bevatten één zaad. Deze vruchten hebben een uitstekend drijfvermogen: van de honderd waarmee ik eind 2004 een drijfpoef in zeewater begon drijven er nu juli 2010 nog tien. Zeer waarschijnlijk hebben ze na zoveel jaar geen kiemkracht meer, en dat is voor de verspreiding van de plant natuurlijk het belangrijkste. Charles Darwin (1857) ontdekte dat zeekoolzaden na 37 dagen in zeewater nog goed kunnen kiemen.

ZEKKOOL OP TEXEL

In 1968 werd al een eerste zeekoolplantje op Texel gevonden. Toen ik in 1982 op Texel naar drijfzaden ging kijken vond ik één vruchtje aangespoeld; tien jaar later sprak ik al van een invasie bij het vinden van enkele tientallen vruchten. Nu spoelen ze bij honderden aan. De plant sterft bovengronds af in de herfst, de op Texel aanspoelende losse takken komen hoogstwaarschijnlijk van de Afsluitdijk populatie.

Boven - Zeekoolplant op dijk Texel.

Onder - Vruchten van de zee.

Gerhard C. Cadée is redacteur bij Natura. Een van zijn hobby's zijn drijfzaden van onze kust.